

MEMORIA DE ACTIVIDADES DO MUSEO maio 2013 – abril 2014

O ano que vai desde a última asemblea de socias e socios foi abondoso en recoñecementos ao labor do Museo.

No seu momento xa se deu conta da concesión do Trofeo Galeguidade 2013, da Enxebre Orde da Vieira dos Galegos en Madrid, así como da Medalla de Honra concedida polo Centro Galego de Barcelona.

A Irmandade Moncho Valcarce, que celebrou o 20 aniversario do falecemento do crego que dedicou a súa vida a loitar polos máis débiles e defender a identidade de Galicia, acordou outorgarlle ao Museo o Premio Moncho Valcarce pola Promoción da Terra, pola súa dilatada e inxente labor na exaltación e promoción da nosa identidade en todos os campos que nos identifican como pobo. O 31 de agosto celebrouse nas Encrobas un acto no que o presidente do Padroado recolleu o galardón.

O 25 de xaneiro, na sede da Real Academia Gallega de Bellas Artes na Coruña, entregouse a Medalla de Honor ao Museo do Pobo Galego, recoñecendo a loita que o Museo vén levando a cabo, desde a súa fundación en 1976, na investigación, conservación, divulgación e promoción da cultura galega en todos os ámbitos, concedendo unha especial importancia aos aspectos antropolóxicos do pobo galego.

A Fundación do Pedrón de Ouro, que conmemora en 2014 o 50 aniversario da súa fundación, concedeulle ao Museo do Pobo Galego o Pedrón de Ouro. O Pedrón de Honra foi para a arqueóloga portuguesa Teresa Soeiro, socia do Museo. A entrega vai ter lugar na Casa da Matanza o próximo domingo 18 de maio.

Por outro lado, o programa educativo do MPG foi elixido para valoración dentro do Proxecto Ciencia e Innovación I+d+i que fai o Ministerio de Cultura en España. A directora do estudo, Roser Calaf, presentou unha primeira valoración moi positiva, que no seu momento poderemos utilizar e dar a coñecer á sociedade.

1. OBRAS E INSTALACIÓNS

Colocáronse os pasamáns nas escaleiras da entrada, sala do mar, auditorio, escaleira principal e acceso do claustro alto ao coro.

Reposición e pintado da carpintería de fiestras da ala sur.

Instalouse un novo sistema de vixilancia con cámaras para gravar.

A cargo da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria procedeuse a un mantemento de urxencia das cubertas na zona de contacto coa igrexa, para solucionar os problemas de entrada de auga nesa zona.

2. DEPTO. DE CONSERVACIÓN

Total rexistros: 11.688

Ingresos (maio 2013 – abril 2014): 78

Doazóns: 70

Compras: 6

Depósitos: 2

DOAZÓNS

FAMILIA VILARIÑO PINTOS: Conxunto de 20 pezas de indumentaria e complementos femininos que pertenceran á nai (Daría Pintos Castro) e mais a bisavoa (Daría Rodríguez Abente) dos doadores.

CLODIO GONZÁLEZ PÉREZ: Un conxunto de 18 pezas, que inclúe ferramentas agrícolas, útiles domésticos e obxectos relixiosos, como un pano do sacramento, para levar o viático aos defunto, procedente de Urdilde pero realizado en Cuba cara a 1880.

FERNANDO VÁZQUEZ IGLESIAS: Varias ferramentas da carpintería que o seu avó, Francisco Iglesias Paredes, tiña en Luou, unha báscula para pesar fabas do seu sogro e unha máquina de escribir que pertencera a un tío seu que fora oficial nos concellos de Zas e de Teo.

PILAR GALLEGO DOMÍNGUEZ: Medidas e patróns de xastre que empregaban na xastrería do seu pai M. Gallego en Ourense, continuada logo polo seu irmán, e que foron empregadas entre 1910 e 1960

NICO CAMPOS RIPOLL: Tres pezas de olería galega procedentes de Buño, Mondoñedo e Niñodaguia.

DEPÓSITOS

DEPUTACIÓN PROVINCIAL DA CORUÑA: Un xogo de cama adornado con encaixe de Camariñas que a comerciante de Ponte do Porto, Dna. Dolores Miñones de Lacy presentara á Exposición Regional Gallega de 1909. O depósito inclúe a Medalla de Ouro da Exposición concedida á esta peza.

COMPRA

Un traxe de acristianar de batista adornado con bordados, feito en 1918.

BAIXA

No mes de marzo foi retirada a colección de gravados e pranchas orixinais do legado de D. Fermín Bouza Brey.

Relación de doadores (maio 2013 – abril 2014)

Fernando ACUÑA CASTROVIEJO
Nico CAMPOS RIPOLL
DEPUTACIÓN PROVINCIAL DA CORUÑA
FAMILIA VILARIÑO PINTOS
Mª Xosé FERNÁNDEZ CERVIÑO
Josefa GALLARDO FREIRE
Pilar GALLEGO DOMINGUEZ
Clodio GONZÁLEZ PÉREZ
Lino LEMA BOUZAS
Xoán Ramón MARÍN MARTÍNEZ
Fernando VÁZQUEZ IGLESIAS

PRÉSTAMOS EXPOSICIÓNS

- *As xoias e o seu reflexo*, organizada polo Museo de Pontevedra: colgante gardapelo con imaxe de nena morta de 1826
- *Auga doce*, organizada pola Cidade da Cultura: un par de zocas de madeira

CONSULTAS E REPRODUCCIÓN DE FONDOS

Total consultas: 52

Tipo de solicitantes:

Entidades	19
Particulares	24
Empresas de xestión cultural	9

Institucións e Asociacións que consultaron

AGAL, Associação Galega da Língua
Concello de Avilés
Concello de Santiago de Compostela.
Federación Galega para a Cultura Marítima e Fluvial
Marea, Museo da Memoria Mariñeira de Porto do Son

Museo Arqueolóxico de Vilalba
Museo de Pontevedra
Universidade de Santiago de Compostela
Universidade de Vigo

PRÁCTICAS DE FOTOGRAFÍA. ESCOLA DE ARTES E OFICIOS MESTRE MATEO

Durante o mes de abril Susana Silva, alumna de Ciclo Superior de Fotografía Artística, realizou prácticas de fotografía, fotografando pezas da colección do Museo así como diferentes actos e actividades que tiveron lugar neste período.

VISITAS ESPECIALIZADAS

Atendéronse visitas especializadas a diferentes grupos, que versaron sobre os temas de tecido, con visita a exposición *Co pé na premedeira*, e de indumentaria. Os grupos atendidos foron os seguintes:

- Vai de roda. Asociación de música e baile tradicional de Rianxo.
- USC. Alumnos de Etnoarqueoloxía e Arqueoloxía experimental, profesora Josefa Rey Castiñeira
- Escola de EASD Mestre Mateo. Alumnos de Deseño de Moda, profesora Silvia García
- CIFP Paseo das Pontes da Coruña. Alumnos de Deseño e patronaxe, profesora Manuela Romero

OBRADOIRO DE TECIDO

A exposición *Co pé na premedeira* clausurouse coa actividade didáctica *Tecendo no meu tear*, dirixida a nenas e nenos de 5 a 12 anos, que estiveron tecendo en teares simples. A xornada de clausura, que incluía unha demostración do funcionamento do tear a cargo de Amalia Fernández Prieto, rematou coa actuación da Asociación Cultural Tamparrantán de Santo André de Veá.

COLABORADORES

- Amalia Fernández Prieto
- Alexa García Pose
- Antón López Gil
- Daniel Mosqueda Cerrato
- Manuel Rodríguez Calviño

3. BIBLIOTECA

INGRESOS

Durante este período os ingresos por doazón, lonxe de diminuír, seguiron en aumento se ben cambiaron os doadores, menos ingresos institucionais pero as pequenas aportacións individuais manteñen o nivel de anos anteriores.

- Enrique Sáez Ponte fixo entrega dunha colección de carteis e almanques de temática política, a maioría do PSG.
- Editorial *Polaquía* cedeu unha serie de publicacións da súa produción. Esta editorial, hoxe pechada, destacou por seren a primeira en comezar a editar banda deseñada en galego.
- Clodio González Pérez, a máis da súa colección cartográfica, vén entregando libros e revistas, que nestes momentos acadan xa os 600 volumes.
- Fernando Acuña Castroviejo fixo tamén substanciais doazóns tanto de libros e revistas como de documentos de variada temática.

Así mesmo, socios como José Ángel Rozados, que como filatélico que é anda sempre á procura de selos e carimbos postais referentes a Galiza para mandalos ao Museo; Eusebio Rey Seara ou Miguel Anxo Seixas entregaron dúas interesantes coleccións de revistas; Xesús Devesa trouxo tres mapas feitos por José López Redondo con todos os afundimentos habidos na costas galegas.

Tamén se recibiron doazóns dos patróns Justo Beramendi, María Xosé Fernández Cerviño, Francisco Fariña, Xosé M. González Reboredo e Fuco Sanjiao, e asinouse tamén co Club Nacionalista Alén Nós a acta de depósito do seu fondo documental e dalgunhas pezas de mobiliario.

MONOGRAFIAS

Doazóns e Depósitos	651
Adquisicións	0
Intercambios	109
Produción propia	1
Total maio-abril	761
Total Rex. Bibliográficos	57.693
Total volumes	68.689

PUBLICACIÓNS PERIÓDICAS

O número de revistas en curso apenas aumentou, pois por un lado algunha revistas pasaron a formato dixital (aínda non contabilizado) e parte importante das doazóns son exemplares soltos que completan ou continúan as revistas xa existentes. Este ano non foi posible informatizar os exemplares por falta de tempo, polo que o cómputo de exemplares non está ao día.

Total de revistas	1.997
Revistas en curso	190
Total de exemplares	45.450

PROCESO TÉCNICO E RECURSOS HUMANOS

O persoal da Biblioteca é, como noutros departamentos, insuficiente pero grazas á importante colaboración desinteresada deste equipo de persoas podemos manter case ao día a colección bibliográfica do Museo e ir catalogando e informatizando os fondos procedentes das bibliotecas privadas, ao tempo que se tenta ordenar e clasificar o arquivo.

- María Virtudes Pardo Gómez, con 9 horas semanais presenciais, leva a cabo a catalogación e informatización da Biblioteca Baltar, a máis de prestar asesoramento en cuestións de biblioteconomía.
- María Tilve Costas continúa coas tarefas de clasificación e organización da hemeroteca do Museo (9 horas semanais).
- María Castro Calvo iniciou a súa colaboración no mes de xaneiro de 2014, axúdanos nas tarefas de rexistro e clasificación cartográfica (4 horas semanais)
- Xosé Manuel González Monje, desde mediados de xullo ata o mes de outubro foi contratado a media xornada (12 horas semanais) para a catalogación da colección cartográfica de Clodio González Pérez. A partir desta data a súa colaboración continúa, aínda que de xeito esporádico.
- Ana Isabel Mateos Vara cooperou na catalogación dos fondos de recente incorporación (4 horas semanais) ata o mes de abril deste ano. Razóns laborais non lle permiten seguir colaborando con nós polo de agora.
- Judit Furelos Couselo participou activamente na elaboración das fichas bibliográficas e na montaxe da exposición *Humoroteca Baltar*.
- Laura Mª Freire Fábregas, titulada en piano, rematada a catalogación das partituras da colección de Rosita López Comunión, seguiu colaborando ata o mes de decembro.

SERVIZOS

As consultas por correo electrónico, telefónicas e en sala seguen aumentando, se ben son as consultas de arquivo as que tiveron un incremento maior. Durante este período foron consultados os arquivos de Blanco-Cicerón, Fraguas, Martull, M. Beiras e o do propio Museo.

- Temática:
  - Antropoloxía: música popular, etnobotánica, oficios, pesca...
  - Historia de xénero, monografías locais, literatura.
  - Documentación e bibliografía sobre: Rodríguez Fraiz, Vicente Risco, Filgueira Valverde, Federico Maciñeira, Manuel Beiras
- Entidades:

- Universidade de Florida (EEUU)
- Universidade de Gottingen (Alemaña)
- Universidade de Kiel (Alemaña)
- Universidad de Oviedo
- Universitat de Barcelona
- Universidade Lusitana do Porto
- Universidade Politécnica de Madrid
- Universidade de Santiago:
  - i. Fac. De historia
  - ii. Ciencias empresariais e turismo
- Universidade de Vigo: Belas Artes Pontevedra
- Universidade da Coruña: Campus de Ferrol
- Centro Ramón Piñeiro
- Centro de Investigación Forestal de Lourizán
- Consello da Cultura Galega
- Arquivo do Reino de Galicia
- Instituto Padre Sarmiento
- Museo Marea (Porto do Son)
- Museo Marco de Vigo
- Fundación Gaiás (Biblioteca de Galicia)
- Escola de Artes e Oficios Mestre Máteo
- Concello da Serra de Outes
- Editorial Canela (A Coruña)
- Editorial Alvarellos
- Empresas de xestión cultural

Préstamo e reprodución de fondos:

- Exposición *Elías Valiña. El renacimiento del Camino*, que tivo lugar do 12 de setembro ó 5 de outubro, no Salón Noble del Palacio del Condestable. Iruña. Organizada pola S. A. Xestión do Plan Xacobeo
- *Exposición Bibliográfica conmemorativa do 50 aniversario da publicación da Compilación do Dereito Civil de Galicia*, que se está a celebrar na Biblioteca Concepción Arenal da USC.
- O arpista e musicólogo Manuel Vilas e a actriz Mónica de Nut, utilización dous pergameos de cantorais para o vídeo de presentación do seu traballo músico-literario *La palabra oculta*.
- Exposición *Rosalía e o seu mundo* que tivo lugar do 24 de febreiro ao 11 de marzo no IES Antonio Fragua de Santiago.

Visitas (atendidas pola Biblioteca)

- Familia Rodríguez Fraiz
- Director da Biblioteca do Instituto Teolóxico Compostelán, Benito Méndez Fernández
- Universidade de Vigo. 60 alumnos de Pedagogía acompañados polo profesor Antón Costa Rico

INSTITUCIÓNS

Arch. Relig. Imag. (Val.)

Asoc. de Escrit. en Lingua Galega

Ateneo de Santiago

Casa das Artes (Vigo)

Centro de Estudos Extremeños

Centro de Estudos Mindonienses

Colexio Manuel Peleteiro

Colexio Oficial de Xoiarúa

Concello da Guarda

Concello de Arteixo

Concello de Pobra do Caramiñal

Consello da Cultura Galega

Consortio da Cidade de Santiago

Dep. Prov. da Coruña

Dep. Prov. de Lugo

Dep. Prov. de Ourense

Dep. Prov. de Pontevedra

Edicións Positivas

Editorial Polaquia

Eixo Atlántico

Fundación Bautista Álvarez

Fundación Gaiás. Hemeroteca

Fundación Pedro Barrié de La Maza

Fundación Vicente Risco

Grupo Filatélico de Noia

Grupo Marcelo Macías

Inst. de las Identidades. Salamanca
Instituto Geológico y Minero.
J. de Andalucía. D.G. Patrimonio
Librería Follas Novas
Musée du Carnaval et du Masque Binche (Bélxica)
Museo Arq. Prov. de Ourense
Museo Arqueológico de Alicante
Museo Castro de Viladonga
Museo de BB AA da Coruña
Museo de Betanzos
Museo de Peregrinacións
Museo de Pontevedra
Museo Etnográfico de Castilla y León
Museo Etnológico J. Caro Baroja
Museo Etnolóxico de Ribadavia

Museo Mpal. de Lalín
Museo Provincial de Lugo
Museu de Olaria de Barcelos
Museu de Penafiel
Muséu del Pueblu d'Asturies
Museu Valenciá d'Etnologia
Real Academia Galega
Real Inst. Estudios Asturianos
Seminario Diocesano (Lugo)
Universidade da Coruña
Universidade de Santiago
Universidade de Vigo
Università di Perugia. "Compostellani"
Xunta de Galicia. D.X Arquivos

Doazóns particulares

Acuña Castroviejo, F.
Álvarez, Aser
Arias, Rosario
Baltar Domínguez, J
Bas López, B.
Beramendi, J.
Blanco Rodríguez, L.
Carrero Santamaría, E.
Carrete, M.
Cerrato Álvarez,
Dios, Raquel
Estévez Fernández, X.
Fariña Busto, F.
Fernández Cerviño, M^aX.
Fernández Valdeorras, C.
García García, C.J.
García-Orellán, R.

González Pérez, C.
González Reboredo
Hernández Borge, J.
Labrador Herraiz, J.J.
Lema, L.
Lestón González, V.
Llovo, S.
Méndez García, R.
Piqueras Expósito, A.*
Rabuñal, A.
Sáez Ponte, E.
Sáenz-Chas, B.
Sanjiao Otero, F.
Seixas, Miguel A.
Vilar Álvarez, M.
Villanueva, C.
Yzquierdo Perrín, R.

4. EXPOSICIÓNS

Entre maio de 2013 e abril de 2014 organizáronse trece exposicións temporais, seis delas de produción propia e as restantes por convenio con outras entidades:

Entre amigos

4 maio-2 xuño 2013

VII edición da mostra fotográfica bianual dos socios e socias do Museo do Pobo Galego.

A última polavila. Fotografías de Vicente Ansola

30 maio-7 xullo

Imaxes do fotógrafo cántabro, coñecido como "o retratista de Vilaemil" por terras da Pontenova, onde reside temporalmente e traballa desde hai anos. Parte das imaxes forman parte da reportaxe que gañou o premio Hasselblad. A mostra visitou logo o festival de Ortigueira e Viveiro.

A imaxe reb/velada 2012. Debuxos e fotografías de Baldomero Pestana

5 xuño-14 xullo. Organizan: Museo do Pobo Galego en colaboración coa Vicepresidencia primeira da Deputación de Lugo e a Rede Museística Provincial

Obra deste artista lucense que viviu os seus primeiros 90 anos entre América Latina e París. A parte de fotografía exhibiuse logo en Ourense, no marco do Outono Fotográfico.

MARaVIÑAS. Quintana Martelo

11 xullo-1 setembro. Co patrocinio do Concello de Poio

Manuel Quintana Martelo realiza en torno á figura de Manuel Viñas, un pescador de Campelo, Poio, un proxecto que conxuga pintura, escultura e antropoloxía. No acto inaugural estiveron presentes dúas concelleiras de Poio, o Secretario Xeral de Cultura e o presidente do Padroado do MPG. A seguir expúxose no Concello de Poio.

O Diálogo creador. Deseño e Tradición cultural

18 xullo-6 setembro. Organizan: ESDEMGGA (Estudos Superiores de Deseño e Moda de Galicia) – Universidade de Vigo e Museo do Pobo Galego. Colaboran: Xunta de Galicia, a Fundación Centro Galego da Artesanía e do Deseño e Tracker laboratorio visual.

Un itinerario polos espazos do MPG no que pezas de deseño e moda contemporánea dialogaron coa nosa colección.

Saberes, sabores e sons de Venezuela

19 setembro-29 outubro. Organiza: Goberno de la República Bolivariana de Venezuela, a Xunta de Galicia e o Museo do Pobo Galego, coa colaboración da Universidad Pedagógica Experimental Libertador e outras institucións venezolanas.

8º Proxecto didáctico Antonio Fraguas

16 novembro-31 decembro

Mostra dos traballos premiados na convocatoria 2012-2013: “Fortes da Guerra de Restauración en Vila Nova de Cerveira e Tomiño, patrimonio inmaterial”, do CEIP Pintor Antonio Fernández de Goián, na modalidade de ensino primario; e “Outear” do IES Poeta Añón de Outes, proxecto de recuperación patrimonial, na de ensino secundario.

Humoroteca. O humor gráfico na Biblioteca Baltar (1894-1986)

4 decembro-19 xaneiro 2014

Mostra comisariada pola responsable da Biblioteca, Rosa Méndez, coa colaboración de Mariví Pardo e Judit Furelos. Tamén contribuíron Mercedes Rozas e Manuel Vilar.

Co pé na premedeira

23 xaneiro-23 marzo

Cos fondos propios do Museo, o departamento de Conservación organizou unha nova exposición para dar a coñecer a interesante colección de cobertores que se garda nas salas de reserva, así como o conxunto cedido por dona Olga Matalobos Riveira composto polo obradoiro completo da súa tía Erundina Riveira, tecedeira do lugar de Paramá en Santo André de Veá.

Esta exposición non tería sido posible sen a colaboración de Manuel Rodríguez Calviño na coordinación técnica, de Amalia Fernández Prieto para montaxe e funcionamento do tear e de todo o obradoiro da tecedeira, e de Alexa García Pose, Antón López Gil e Daniel Mosqueda Cerrato na preparación e realización do obradoiro didáctico.

Baltasar Fernández Cue. Galería fotográfica de tipos populares (1891-1894)

13 febreiro-30 marzo. Organiza: Muséu del Pueblu d’Asturies

A carreira de Baltasar Cue como fotógrafo profesional foi breve pero, sen dúbida, trátase dun dos máis singulares protagonistas do desenvolvemento da fotografía no oriente de Asturias, con centro en Llanes, vila natal do fotógrafo.

A vangarda das formas. Obra cerámica de Díaz Pardo

23 abril-31 agosto. Mostra producida pola Rede Museística Provincial de Lugo. Comisarios: Teresa Pena e Fernando Arribas

A través de máis de 350 pezas, a mostra percorre a traxectoria creativa de Isaac Díaz Pardo no campo da cerámica, abrangendo un período cronolóxico desde 1947 ata 2006, con obras das tres fábricas que fundou e dirixiu: O Castro, Magdalena (Arxentina) e Sargadelos. Amósanse por primeira vez bosquexos orixinais dalgunhas das pezas expostas. Moitas destas obras son descoñecidas, e outras son prototipos que non se chegaron a producir ou pezas que están fóra do mercado desde hai moitos anos.

MOSTRAS BIBLIOGRÁFICAS

Letras Galegas 2013. Roberto Vidal Bolaño

Con motivo de dedicarse este ano o Día das Letras galegas ao dramaturgo Roberto Vidal Bolaño, a Biblioteca produciu unha mostra bibliográfica sobre o autor e actor compostelán. Exhibíronse as diferentes edicións da obra teatral de Vidal Bolaño, mesmo o texto mecanografado dalgunha delas, e obras que fan referencia ao seu papel na historia do teatro galego.

Letras Galegas 2014. Xosé María Díaz Castro

Desde hoxe e ata fin de mes estará aberta a mostra bibliográfica dedicada ao autor protagonista do Día das Letras galegas 2014. Díaz Castro é un autor de produción escasa, pero a mostra irá incorporando as diferentes edicións conmemorativas que, como adoita suceder cada ano, aparecen ao longo do mes.

ITINERANCIAS

Os paneis da exposición *Na Flor da Pel*, estiveron na Biblioteca Municipal de Verín do 28 de xaneiro ao 23 de marzo e na Biblioteca Municipal de Chaves (Portugal) do 24 de marzo ao 27 de abril.

A exposición *Galicia nos mapas antigos. Colección cartográfica Clodio González Pérez* exhibese na Fundación Rodríguez Iglesias (socio protector) na Coruña desde o 9 de abril ata o 17 de maio.

OUTRAS

As dependencias do Museo acolleron ademais tres exposicións organizadas por outras entidades:

- 18 xan-9 marzo, exposición fotográfica sobre os Xenerais da Ulla, organizada polos Concellos de A Estrada, Boqueixón, Santiago, Silleda, Teo, Touro, Vedra e Vila de Cruces.
- 11-30 marzo, exposición dos traballos galardoados e seleccionados no *9º Premio de Fotografía Xurxo Lobato* (socio do Museo) para alumnado de ensino medio.
- 9 abril-1 maio, *Manuel Rodríguez López, emigrante, poeta obreiro*, promovida por GaliciaDigital e a familia do escritor, co apoio dos Concello de Paradela e Lugo, Deputación de Lugo e as Secretarías Xerais de Política Lingüística e de Cultura da Xunta de Galicia. Na súa exposición en Compostela colaboraron o Concello de Santiago e o Museo do Pobo Galego.

5. EDUCACIÓN E ACCIÓN CULTURAL

En 2013, contabilizáronse unhas 10.500 persoas que usaron ou participaron dalgún dos servizos ofrecidos polo DEAC. Nesta cifra inclúense aquelas persoas que se asesoraron, solicitaron información, acordaron unha visita ou participaron nalgunha das actividades didácticas ou culturais, excepto os que proveñen do programa para maiores do Ministerio de Asuntos Sociais cos que hai un acordo específico. Unha vez analizados os datos sobre usuarios e usuarias do DEAC, observamos o seguinte:

- Un descenso de grupos, posiblemente debido a unha maior oferta alternativa ao Museo e á situación precaria na que se atopan moitos centros escolares, lugar de onde proceden a maior parte dos grupos. Aínda con esta dinámica de descenso, o colectivo de escolares de fóra do Estado incrementouse, sobre todo aqueles que proceden de Francia.
- Entre os grupos escolares que acordan a visita co DEAC, case un 50% opta por facela por libre. Pensamos que os motivos son: o económico, xa que o prezo simbólico dos servizos de didáctica (0.70 ct.) sumado a outros gastos da saída fai que elixan a opción gratuíta; e a escaseza de persoal do DEAC (unha persoa a xornada completa e outra a media xornada), xa que ao non poder ser atendidos o día que o desexan, optan por facer a visita igualmente pero por libre.
- A maioría das persoas usuarias do programa de acción cultural ten máis de 35 anos, aínda que parece ir aumentando o grupo de entre 25 e 30 anos.

Aproveitamento didáctico e acción cultural maio 2013/abril 02014

a) Didáctica

A **programación escolar** continuou, durante o primeiro semestre de 2013, coas visitas dirixidas e con actividades como *Xogos Bailados*, *O remuíño das pistas*, *Ferramentas en mimo!*, e *Pan e peixe*. En setembro, púxose en marcha a **programación escolar 2013-2014** que, como novidade respecto ao curso anterior, conta cunha oferta máis específica para a FP e a Universidade.

Abellas, 4 de xullo. Para público infantil encol da apicultura como actividade tradicional pero tamén da importancia medioambiental das abellas.

En canto ás accións didácticas para visitantes autónomos, o 17 de maio presentouse **Contidos en anacos**, unha guía do mesmo tipo que *O Remuíño que se fixo escaleira*, dirixida a visitantes adultos. Non supoñen ningún custe adicional sobre a entrada e están dispoñibles en galego, castelán e inglés.

No que toca á colaboración con outras entidades, estase a traballar co servizo de actividades e proxectos educativos do **CGAC** para por en marcha un programa conxunto de achegamento á arquitectura. O traballo principal neste programa vaise desenvolver a través do **Sistema Lupo**, do arquitecto Fermín Blanco, que consta dunha serie de pezas modulares que permiten múltiples posibilidades de combinación.

Iniciouse tamén un proxecto coa **Asociación Galega de Enfermos de Alzheimer (AGAEDA)** no que procuráramos ferramentas que permitan usar o Museo como recurso de traballo coas persoas que sofren algún tipo de deterioro cognitivo.

Celebramos o **Día Internacional da Música**, o 21 de xuño, co alumnado da **Escola Play** que fixo nas salas do Museo o seu concerto de fin de curso.

b) Accións culturais para público xeral:

Día Internacional dos Museos 2013, en colaboración co CGAC, a Fundación Granell, o Museo Catedral de Santiago, MUPEGA e o Museo das Peregrinacións, organizando un circuío de actividades desde o martes 14 ao martes 21 de maio e unha estratexia de difusión conxunta.

VII Mostra de Cinema Etnográfico Museo do Pobo Galego. Do 4 ao 14 de xuño coa proxección de cintas etnográficas producidas nos dous últimos anos, a sección Espiello, a dedicada a cinema histórico e a presentación de propostas audiovisuais como o proxecto Socheo da Garda.

Café da Memoria. O 26 de xuño celebrouse *Gaiteiras*, tentando visibilizar as mulleres en campos nos que, pola súa condición feminina, quedaron agochadas. O 26 de setembro *Titiriteiros*, organizado en colaboración coa Asociación Morreu o Demo, que ten como obxectivo a recuperación do patrimonio vinculado ao teatro popular.

Para Bailar veño eu. 20 de setembro. Obradoiro teórico e práctico sobre a muiñeira para persoas sen coñecementos. Impartido pola educadora do Museo Carne Campo que é ademais mestra de baile.

Olladas sobre o Museo. A animación. 8 de novembro. Por sétimo ano consecutivo contamos cunha mirada diferente sobre o MPG. Desta vez, Illa Bufarda, empresa dedicada a proxectos audiovisuais, traballou desde a animación esta Ollada que, en catro pezas, revisa e actualiza a visión do Museo sobre o arquitectónico, o paisaxístico, o económico e o social.

Tesouros vellos para xente nova. 12 de decembro. Proposta encadrada no marco dun Proxecto Grundtvig no que o Museo está inserido como modelo de boas prácticas. É unha Biblioteca Vivente na que se toma como libros a persoas con experiencias vitais relevantes nos temas que se queiran tratar. Os e as lectoras foron estudantes do Grao de Mestre da USC. Diego López, Celso Fdez. Sanmartín, Maruxa de Os Rosales, María Xosé Silvar "Sés", Anxo García de Viravolta, Belén Fervenza, Helena e Alfonso Ferro, foron os libros.

Prende no Colo. 30 de xaneiro. Obradoiro didáctico para nais, pais e crianzas de 0 a 3 anos encol con xogos musicais tradicionais.

Máscaras tradicionais. O Entroido Ribeirao. 21 de febreiro. Palestra dos membros da Asociación de Amigos do Entroido Ribeirao.

Sofía Casanova, correspondente de guerra. Co gallo do 8 de marzo o Museo organizou varias actividades, entre as que estaba a proxección do documental *A maleta de Sofía*, de Marcos Gallego, precedida dunha introdución á figura desta xornalista a cargo de Encarna Otero.

Presentación do documental **José Gil. Fotógrafo e pioneiro do cine** de Miguel Romero. 3 de abril. Intervíñeron Manolo González, biógrafo de José Gil, e o director da película.

A voltas co baile. 26 de abril. 3ª edición deste obradoiro de baile tradicional, que nesta edición impartiu Olga Kirk sobre a xota.

Outras actividades

A comunicación social é unha parte fundamental da difusión, o que nos levou, desde o DEAC, ao uso regular das redes sociais, dos medios tradicionais e da web en cuxa remodelación se traballou desde todos os departamentos, procurando maior eficacia e rendemento da mesma.

O DEAC funciona como lugar de prácticas para estudantes e titulados recentes e tamén é requirido como asesor e como obxecto de traballos de investigación. Neste sentido, hai que comentar que rematou o proxecto de investigación *Avaliación Cualitativa de Programas Educativos en Museos de España* e que xa se nos entregou o informe final. Como consecuencia do traballo a directora do proxecto, a profesora Roser Calaf, e o investigador Miguel Suárez, dedicaron ao Museo unha comunicación que presentaron en congresos de educación en Barcelona e en Portugal baixo o título *El Museo do Pobo Galego como exemplo de una museología y acción didáctica integradoras*.

Así mesmo, Tomé Laxe doutorando nun grupo internacional dedicado á educación en museos na universidade checa de Palacký, presentou a comunicación *The Museum of Galician People or how to discover a collective identity in a nation without state* sobre o traballo do DEAC con distintos colectivos. O “paper” foi para a Conferencia internacional de contidos educativos en Museos, celebrada na cidade de Olomouc en abril.

Enfoque de xénero e accións visibilizadoras no Museo do Pobo, foi a comunicación coa que interveu a responsable do departamento no *I Congreso de Xénero, Museos e Arte* organizado pola Rede Museística Provincial de Lugo, o MUSAC, Museo de León e Centro de Museología de Murcia.

Colaboracións

- CGAC (Centro Galego de Arte Contemporánea)
- AGADEA (Asociación Galega de Enfermos de Alzheimer)
- Asociación Ítaca no ámbito do Proxecto Grundvitg *Grand Treasures*
- Cineclub de Compostela
- USC a través dos programas de clases prácticas que o plan Boloña integra nos Graos de Historia e Ciencias da Educación.

Agradecementos

Asociación de Gaiteiros Galegos
AGADEA
Cineclub de Compostela
CIM Ribadeo
CGAI
Comarca de Sobrarbe
Escola de música Play
Filmoteca Nacional
María Abelleira Fontán
José Armas
Francisco Araújo Ferreira
Zaira Caamaño
Chus Caramés
Cástor Castro
Pablo Cayuela
Nerea Couselo
Soledad Felloza
Xan Gómez Viñas
Luisa González

Sabela Iglesias
Maca Igrejas Rocamonde
Ramón López Facal
Concha Losada
Xoán Ramón Marín Martínez
Patricia Noya Ruibal
Encarna Otero
Adriana P. Villanueva
Sabela Pillado
Luis Prego
Carlos Rodríguez Osorio
Montserrat Serodio Alonso
Petri Serrano
e aos compañeiros e compañeiras do Museo sempre dispostos a resolver e botar unha man nas cuestións técnicas e de “intendencia” que resultan da actividade do DEAC.

6. OUTRAS ACTIVIDADES

O 29 de outubro conmemorouse o 36 aniversario da inauguración do MPG. As persoas que nos visitaron foron agasalladas con publicacións dos nosos fondos, houbo visitas guiadas e, ao mesmo tempo, proxectouse no claustro un carrusel de imaxes que falan da historia da institución.

O 6 de marzo organizouse a conferencia coa que celebramos o Día da Muller. Nesta ocasión estivo a cargo da xornalista Áurea Sánchez, con *Xornalismo pola igualdade de xénero*.

7. O MUSEO ACOLLE

As nosas dependencias seguen acollendo numerosas actividades organizadas por entidades alleas, moitas veces con colaboración do noso persoal.

MAIO	2	Aprendendo cos maiores: o liño. Actividade organizada pola Facultade de CC. da Educación da USC
	11	Encontro de creadores organizada por Antón Sobral
	20	Xuntanza da Fundación Castelao
XUÑO	15	Cápsulas 2013. Desfile de moda organizado pola Escola de Arte e Deseño Mestre Mateo de Santiago
	19	Reunión da Asociación Galega de Xestores Culturais
	20	Presentación do documental de Jaime Santos Álvarez, <i>Hórreos: Cofre e tesouro de Asturias / Horros: Ayalga y arca d'Asturies</i>
	25	Sesión do programa Urbana norte, Concello de Santiago
	26	Concerto de arrolos no xardín do claustro, presentando o proxecto Arrolos de Salitre, asociacións do Barrio de San Pedro
	28	Actuación dun grupo de teatro das asociacións veciñais do barrio de San Pedro, dentro das festas patronais
	3	Sesión do programa Urbana norte, Concello de Santiago
XULLO	6	Proxección do documental biográfico sobre Alexandre Bóveda, "A Fazaña da Liberdade", producido por Filmika Galaika
	18	Presentación do libro "Memoria Salgada dun pobo", de Santiago Llovo, editado pola Consellería de Medio rural e do Mar
	27	Xurado do XXXV Certame de Traxe Tradicional Galego
	13	Reunión de equipos de investigación sobre procesos de nacionalización, das Universidades do País Vasco, Autónoma de Barcelona, Salamanca e Santiago
SETEMBRO	9	Recepción aos participantes no programa "Reencontros na Terra" da Secretaría Xeral de Emigración
OUTUBRO	19	Asemblea de EsCULcA (Observatorio para a Defensa dos Dereitos e Liberdades)
	20	Rolda de prensa da Asociación Arela
NOVEMBRO	23	Asociación Arela, conmemoración do Día dos dereitos dos nenos e as nenas
		Asemblea do Padroado da Fundación do Pedrón de Ouro
	30	Reunión de franquiciados da firma Rei Zentolo, que participara no I Foro Isaac Díaz Pardo de Empresa e Cultura
		Xuntanza da Real Academia Galega de Belas Artes. Despois da reunión tivo lugar o acto de recepción do Prof. Dr. Fernando Acuña Castroviejo como académico de número
DECEMBRO	12	Presentación do proxecto Tesouros Vivos do Mar impulsado desde o Concello da Guarda e realizado pola Asociación Ponte... nas Ondas
	14-15	Mercado da Estrela: cultura, artesanía, solidariedade, lecer
XANEIRO	18	Asemblea da Fundación Galiza Sempre Acto de recoñecemento aos Xenerais da Ulla pola declaración como Festa de Interese Turístico Proxección do filme <i>Asolagados</i>

FEBREIRO	8	Asemblea da AELG
	12	Reunión de equipos de investigación sobre procesos de nacionalización, das Universidades do País Vasco, Autónoma de Barcelona, Salamanca e Santiago
	25	Presentación do libro <i>El retrato y la muerte</i> , proxecto de Virginia de la Cruz Lichet sobre a fotografía post mortem nos séculos XIX e XX, organizada pola Secretaría Xeral de Cultura.
MARZO	11	Presentación do premio Irmandade do Libro
	14-15	Dúas sesións do Festival internacional de Narración Oral Atlántica, con intervención do narrador camerunés Boni Ofogo, e unha maratón de narración.
	21	Xuntanza da directiva de AGACA (Asociación Galega de Cooperativas Agrarias)
	22	Asemblea da Sociedade Galega de Historia Natural
ABRIL	29	Asemblea do Consello Galego de Museos
	2	Entrega de premios da Semana do Teu Comercio, programa da Dirección Xeral de Comercio
	28	Presentación de produto da Cooperativa Agraria Provincial da Coruña (socio protector)

Tamén os medios de comunicación, en particular as produtoras que traballan para a TVG, utilizan con frecuencia os espazos do Museo para gravaren diferentes programas.

8. INSTITUTO DE ESTUDOS DAS IDENTIDADES

8.1 *A tradición como fonte de innovación e factor de excelencia*, o I FORO “ISAAC DÍAZ PARDO” EMPRESA E CULTURA

Entre os fins do IEI está o de establecer e desenvolver liñas de investigación e de intervención sociocultural nos diferentes ámbitos que lle son propios ao Museo. Así, decidiuse abrir un foro de reflexión e debate sobre o papel das empresas na cultura galega e da cultura galega nas empresas, que a súa vez fose unha homenaxe a Isaac Díaz Pardo, por ser o mellor referente da conxunción Empresa e Cultura. Esta primeira convocatoria, que se celebrou sábado 15 de xuño de 2013, centrouse no que a cultura propia de Galicia pode achegar á actividade produtiva das empresas e como contribuír á consecución de novos produtos que, respondendo ás necesidades da sociedade, se incardinan na tradición cultural. O foro permitiu dar a coñecer algunhas experiencias galegas e doutros países sobre produtos de empresas que basean a súa actividade en elementos da tradición cultural.

Na apertura da sesión participaron, xunto ao presidente do Padroado, prof. Justo Beramendi, o conselleiro de Cultura, Educación e Ordenación universitaria, D. Jesús Vázquez Abad, e mais o deseñador e publicista Xosé Díaz Arias, fillo de Díaz Pardo. A clausura correu a cargo de D. Borja Verea Fraiz, secretario xeral técnico da Consellería de Economía e Industria.

As intervencións foron as seguintes:

1. Entreprise du Patrimoine Vivant, un selo de saber facer e excelencia. Mme. Anne-Laure Halphen. Institut Supérieur des Métiers, Francia
2. O viño tostado do Ribeiro. D. Argimiro Levoso. Viña Costeira, Cooperativa Vitivinícola do Ribeiro, SCG. Galicia
3. Rías Baixas, Prototypes. D. Juan Ares. Galicia
4. Embarcación de lecer con deseño de Racú. D. Xerardo Triñanes. Estaleiros Triñanes Domínguez S.L. Galicia
5. Camisetas. D. Salvador Vázquez. Rei Zentolo. Galicia
6. Os lenços de namorados. Dª Paula Isaias. Aliança Artesanal. Portugal

8.2 APOI

Estase tramitando a través do ILGA o ingreso no APOI dun fondo documental de gravacións do antropólogo danés Gustav Henningsen, quen traballou en Galicia entre 1963 e 1968. Trátase dun material de grande interese por mostrar un momento fundamental no que a sociedade galega cambia a unha velocidade sorprendente.

Está xa dixitalizado o material da tese de Rosa García Orellán, profesora da UNED, e empezouse coas cintas musicais da colección doada pola Asociación Galega de Gaiteros.

Realizouse un vídeo sobre a festa de mouros e cristiáns celebrada no lugar de Trez, no concello de Laza, encargado a José M. Salgado baixo a dirección do patrón Sr. González Reboredo.

O pasado entroido recolleuse tamén en vídeo os Xenerais da parroquia compostelá de Marrozos, a cargo de José M. Salgado coa dirección dos patróns González Reboredo e Vilar Álvarez.

8.3 Foro “Natalidade e Vellez en Galicia”

Está preparada a publicación correspondente, onde se recollen os resumos dos debates, textos académicos sobre a situación da natalidade en Galicia e unha enquisa con persoeiros para que dan a súa visión sobre o tema. Trátase dunha coedición con Xerais, e conta co apoio da Dirección Xeral de Familia e Inclusión da Xunta de Galicia.